

Доктрина "Забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами"

Доктрина розроблена робочою групою Командування Сил логістики Збройних Сил України та погоджена із заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України, структурними підрозділами Генерального штабу Збройних Сил України.

Ця доктрина визначає загальні підходи щодо організації забезпечення матеріальнотехнічними засобами, роботами та послугами, а також роль органів військового управління усіх ланок у проведенні цієї діяльності.

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ
ЗАСОБАМИ, РОБОТАМИ
ТА ПОСЛУГАМИ**

— Д О К Т Р И Н А —

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2024

УДК 629.33(477)

Д 63

Доктрина «Забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та Д 63 послугами». — Київ: «ЦУЛ», 2024. — 52 с.

ISBN 978-611-01-3324-1

Доктрина розроблена робочою групою Командування Сил логістики Збройних Сил України та погоджена із заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України, структурними підрозділами Генерального штабу Збройних Сил України.

Ця доктрина визначає загальні підходи щодо організації забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами, а також роль органів військового управління усіх ланок у проведенні цієї діяльності.

ISBN 978-611-01-3324-1

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	6
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	7
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	10
1	СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ, РОБОТАМИ ТА ПОСЛУГАМИ	11
1.1	Основні принципи забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	11
1.2	Вимоги до системи забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	11
1.3	Мета забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	12
1.4	Завдання щодо забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	13
1.5	Функції забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	13
1.6	Види логістичного забезпечення за напрямком забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	15
1.7	Система забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	16
1.8	Розподіл завдань із забезпеченням матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	21
1.9	Сили і засоби забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами	22
2	ПІДГОТОВКА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ, РОБОТАМИ ТА ПОСЛУГАМИ	23
3	УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ, РОБОТАМИ ТА ПОСЛУГАМИ	25
4	ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ, РОБОТАМИ ТА ПОСЛУГАМИ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ СИЛ ОБОРОНИ	27
4.1	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами стратегічного розгортання сил оборони	27
4.2	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами територіальної оборони	32
4.3	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами руху опору	33
4.4	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами оборонної операції	35
4.5	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами наступальної (контрнаступальної) операції	36

4.6	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами стабілізаційної операції	37
4.7	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами повітряної операції	38
4.8	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами морської операції	40
4.9	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами спеціальної операції	41
4.10	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами операції з виведення сил і засобів сил оборони з-під ударів противника	43
4.11	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами та послугами під час відновлення боєздатності військ (сил)	44
4.12	Особливості забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами національних контингентів, які залучаються до участі в міжнародних операціях	46
5	НАДАННЯ ПОСЛУГ З ХАРЧУВАННЯ ТА ЛАЗНЕ-ПРАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ	47
5.1	Надання послуг з харчування та лазне-прального обслуговування особового складу в ході стратегічного розгортання	47
5.2	Надання послуг з харчування та лазне-прального обслуговування особового складу в ході застосування сил оборони	49
6	ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ВІЙСЬКОВИМ ЧАСТИНАМ (ПІДРОЗДІЛАМ), ЯКІ ПЕРЕДАНІ В ПІДПОРЯДКУВАННЯ (ОПЕРАТИВНЕ)	49
7.	ЗАКУПІВЛЯ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ	50
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	52

ВСТУП

Досвід застосування ЗС України та інших складових сил оборони в умовах збройної агресії з боку Російської Федерації на території Донецької та Луганської областей свідчить про необхідність створення єдиних концептуальних підходів щодо формування та функціонування системи забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами як складової системи логістичного забезпечення ЗС України та інших складових сил оборони під час спільного виконання завдань з оборони держави.

З огляду на євроатлантичний курс України щодо членства в НАТО доктрину “Забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами” (далі – Доктрина) розроблено на основі доктрини “Об’єднана логістика” та доктринальних документів НАТО з логістики. Це сприятиме прийняттю спільних рішень та затвердженню доктринальних документів, сумісних з політикою, принципами і правилами поведінки, прийнятими в державах-членах НАТО в ході участі ЗС України в багатонаціональних операціях.

Успішне планування, проведення та підтримка військових операцій вимагає чіткої та зрозумілої Доктрини. Це є особливо важливим для операцій, які мають проводитися об’єднаними (багатонаціональними) силами.

У Доктрині викладено систему поглядів на роль, місце, завдання, вимоги та принципи забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами як однієї з функцій логістичного забезпечення.

Доктрина є базовим керівним документом з питань забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами для органів військового управління ЗС України, інших складових сил оборони та застосовується у мирний час і в особливий період. Доктрина є основою для розроблення у видах ЗС України та родах військ (сил) інших керівних документів, що регламентують порядок і принципи забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами цих організаційних структур з урахуванням особливостей і специфіки їх застосування.

Положення, викладені у цій Доктрині, є визначальними під час виконання завдань щодо забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами, однак не є беззаперечним керівництвом. Їх необхідно застосовувати творчо, із урахуванням умов обстановки.

Зміст та положення Доктрини будуть коригуватись з урахуванням набутого досвіду в операції Об’єднаних сил та створення кінцевої моделі логістичного забезпечення.

ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
1	2
	а. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1208 “Про затвердження Порядку логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності”
	б. Наказ Міністерства оборони України від 11.10.2016 № 522 “Про затвердження Основних положень логістичного забезпечення Збройних Сил України”
ВКП 4-00(01).01	в. “Доктрина об’єднана логістика”, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України 19.09.2020
ВКП 4-00(03).01	г. “Доктрина з організації переміщень та перевезень (транспортувань) у Збройних Силах України” затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил 19.08.2020
	д. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 31.03.2020 № 124/дск “Про затвердження Тимчасової доктрини застосування сил оборони держави”
ВКП 7-00(01).01	е. “Доктрина підготовка сил оборони держави”, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 21.01.2020 № 18
АJP-4 (B)	ж. Allied Joint Doctrine for Logistics, Edition B Version 1, December 2018 (Доктрина НАТО з логістики, видання грудень 2018 року)
AAP-6	з. NATO Glossary of Terms and Definitions, 03 April 2013 (Словник термінів та визначень НАТО, видання квітень 2013 року)
JP-4	і. JOINT LOGISTICS February 2019, INCORPORATING CHANGE May 2019 (Доктрина об’єднана логістика, видання травень 2019 року)
MC 319/3	к. NATO Principles and Policies for Logistics, Chapter 3, October 1997 (Принципи та політика НАТО щодо логістики, частина 3, жовтень 1997 року)

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Ешелонування запасів матеріально-технічних засобів – це розподіл запасів матеріально-технічних засобів по смугах логістичного забезпечення з метою своєчасного задоволення потреб військ (сил) в матеріально-технічних засобах та найкращому зберіганню їх від впливу противника. Ешелонування запасів матеріально-технічних засобів у військах (силах) передбачає розосередження їх по глибині побудови військ. Тут мається на увазі також розподіл матеріально-технічних засобів та їх утримання при особовому складі, зброї, військової техніці та в підрозділах (військових частинах) різних ланок: в роті (батареї), в підрозділах логістичного забезпечення батальйону (дивізіону), бригади (полку), оперативного командування (оперативного угруповання військ) тощо.

Ліміт витрати – кількість матеріально-технічних засобів, які дозволяється витратити військами (силами), військовою частиною, підрозділом для забезпечення бойової та господарської діяльності протягом визначеного періоду (року, кварталу, місяця).

Матеріально-технічні засоби (Material and technical means) – засоби ураження, військово-технічне майно, паливо, пальне, спеціальні рідини, продовольство, речове, медичне та інше майно, крім нерухомого, які необхідні для забезпечення складових сил оборони під час виконання ними завдання з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

Норма витрати – кількість матеріально-технічних засобів, яка встановлюється старшим начальником на витрати для виконання конкретного бойового завдання підрозділу, військової частини, угрупованню військ на операцію (бій). Він встановлюється: для військових частин та підрозділів, які виконують бойові завдання – в РПО і тоннах (шт.), для інших – в тоннах (шт.).

Паливо – горючі природні або штучні тверді, рідкі або газоподібні речовини, які при спалюванні слугують джерелом теплової енергії.

Пальне – рідке паливо для двигунів внутрішнього згорання.

Пально-мастильні матеріали – група нафтопродуктів мінерального та синтетичного походження, яка об'єднує різні види пального, олив та мастил, до яких належать: авіаційний бензин, автомобільний бензин, паливо дизельне, паливо для реактивних двигунів, оливи моторні для поршневих двигунів внутрішнього згорання; для карбюраторних та дизельних двигунів наземної і морської техніки; оливи моторні для поршневих авіаційних двигунів; оливи для авіаційних та танкових турбореактивних, газотурбінних, турбогвинтових двигунів; оливи трансмісійні і редукторні; оливи консерваційні; оливи для судових паротурбінних і газотурбінних установок; пластичні мастила (загального призначення, багатодієві, термостійкі, морозостійкі, приладні; хімічно стійкі, консерваційні, канатні).

Підрозділи логістики штабів – структурні підрозділи штабів органів військового управління (J, G, A, N – 4), які відповідають за визначення потреб, пріоритетів, планування та координацію логістичного забезпечення військ (сил), управління логістичними ризиками в інтересах їх застосування.

Планування забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами – це комплекс заходів щодо визначення виконавців (сил і засобів), послідовності, термінів та способів виконання завдань забезпечення військ (сил) матеріально-технічними засобами, роботами та послугами, організація взаємодії, управління процесами забезпеченням матеріально-технічними засобами, виконання робіт, надання послуг, розроблення відповідних планувальних та директивних документів з забезпечення військ (сил).

Розрахунково-постачальна одиниця (бойовий комплект, заправка, добовидача, комплект) – це умовно прийнята величина, яка застосовується для визначення забезпеченості військ матеріально-технічними засобами, обчислення потреби у них, а також для встановлення норм витрати і норм створення (утримання) запасів.

Середньодобова норма витрати (втрати) матеріально-технічних засобів – середнє значення фактичної витрати (втрати) матеріально-технічних засобів військами (силами), військовою частиною, підрозділом за добу в ході операцій (бойових дій) і встановлюється в розрахунково-постачальних одиницях.

Сили і засоби логістичного забезпечення (Forces and means of logistics support) – військові частини, установи, підрозділи ЗС України, інших складових сил оборони, які призначені для утримання запасів озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріально-технічних засобів, їх підвезення, технічного обслуговування і ремонту, надання послуг та задоволення побутових потреб військ (сил).

Система забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами – це сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих структурних підрозділів логістики органів військового управління, які здійснюють планування та забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами військ (сил) на всіх рівнях військового управління та призначена для організації постачання ЗС України матеріально-технічних засобів, виконання робіт та надання послуг в обсягах, необхідних для ефективного виконання покладених на них завдань і функцій, організації забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами в їх повсякденній діяльності, під час стратегічних дій, ведення операцій (бойових дій).

Система забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами є складовою системи логістичного забезпечення ЗС України.

Спеціальні рідини – рідини на нафтовій або синтетичній основі, які використовуються як робоче тіло, холодоагент, розчинник.

Терміни “військове майно” та “військова частина” вживаються у значенні, наведеному у Законі України “Про правовий режим майна у Збройних Силах України”.

Термін “класи постачання” вживається у значенні, наведеному в наказі Міністерства оборони України від 11.10.2016 № 522 “Основні положення логістичного забезпечення Збройних Сил України”.

Терміни “логістичне забезпечення”, “логістична база даних”, “інфраструктура логістичного забезпечення”, “органи управління логістичним забезпеченням”, “ресурси”, “смуга логістичного забезпечення”, “територіальний принцип забезпечення”, “транспортні комунікації” вживаються у значенні, наведеному в доктрині “Об’єднана логістика”.

Термін “медичне майно” вживається у значенні, наведеному в наказі Міністерства оборони України від 11.05.2017 № 261 “Про затвердження Порядку постачання медичного майна Збройним Силам України в мирний час”. Забезпечення медичним майном здійснюється в системі медичного забезпечення Збройних Сил України, крім визначеної номенклатури медичного майна, організацію забезпечення якою покладено на відповідні структурні підрозділи Командування Сил логістики Збройних Сил України в системі забезпечення матеріально-технічними засобами, роботами та послугами Збройних Сил України.

Терміни “органи військового управління”, “особливий період” вживаються у значенні, наведеному в Законі України “Про оборону України”.

Терміни “роботи” та “послуги” вживаються у значенні, наведеному в Законі України “Про публічні закупівлі”.

Термін “сили оборони” вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про національну безпеку України”.

Термін “служби забезпечення органів військового управління” вживається у значенні, наведеному у Положенні про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.2000 № 1225.

Книги, які можуть вас зацікавити

Настанова "Центр
(база, склад)
забезпечення паливом"

[Перейти на сайт →](#)